

Protokół

z XXXIV posiedzenia Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej

ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej

Szczecin 5 grudnia 2024 roku

Na zwołanym w Szczecinie XXXIV posiedzeniu Polsko – Niemiecka Komisja Międzyrządowa ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej Komisja podkreśliła znaczenie współpracy regionalnej i przygranicznej, która jest pozytywnym przykładem w stosunkach polsko-niemieckich, do czego niewątpliwie przyczyniły się prace Komitetów działających w ramach Komisji.

Komisja z zadowoleniem odnotowała obecny intensywny dialog polityczny, którego punktem kulminacyjnym były polsko-niemieckie konsultacje międzyrządowe w Warszawie.

Komisja wyraża uznanie dla dużej liczby wydarzeń politycznych i społecznych zrealizowanych z okazji obchodów jubileuszu 20. rocznicy przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Strefa Schengen jest jednym z kluczowych osiągnięć procesu zjednoczenia Europy. Komisja uznaje, że kontrole na granicach wewnętrznych wprowadzone obecnie przez stronę niemiecką na polsko-niemieckiej granicy lądowej są ostatecznością w celu ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego i zapobiegania nielegalnej migracji ze względu na istniejącą zagraniczną i wewnętrzną sytuację polityczną. Komisja jest świadoma negatywnego wpływu przywróconych kontroli na życie obywateli mieszkających na obszarach przygranicznych. Władze niemieckie i polskie kontynuują ścisłą współpracę w tym zakresie. Komisja stawia sobie za cel ciągle wzmacnianie wzajemnych powiązań i wydaje poniżej zalecenia dotyczące poszczególnych obszarów działań.

– współpraca międzyregionalna –

Komisja zauważa, że stosunki gospodarcze między Polską a Niemcami odgrywają istotną rolę w europejskim wymiarze gospodarczym. Wymiana handlowa między oboma krajami jest ważną siłą napędową wzrostu i stabilności w poszczególnych gospodarkach. Dlatego należy niwelować przeszkody, które w istotny sposób wpływają na pogorszenie przepływu dóbr i usług na wewnętrznych granicach Unii Europejskiej.

Polskie i niemieckie regiony mają wspólne interesy. Współpraca powinna być rozszerzana tam gdzie to możliwe. Należy wzmocnić dialog między regionami i z obywatelami aby wykazać wartość dodaną europejskiej współpracy transgranicznej. Jeżeli regiony nie są w stanie samodzielnie rozwiązać problemów w ramach współpracy transgranicznej sensowne byłoby skierowanie problemu do wyższych władz rządowych w celu wspierania rozwiązań.

Komisja podkreśla wagę dążenia do jeszcze lepszej współpracy regionów przygranicznych. Należy zadbać o dodatkowe środki finansowe na realizację projektów, które w istotny sposób przyczyniają się do rozwoju współpracy transgranicznej i zapobiegają wzrostowi nastrojów i postaw nietolerancyjnych i antyrównościowych.

Komisja podkreśla potrzebę aktywnego stawiania czoła wyzwaniom przez polskie i niemieckie regiony w celu kształtowania programu politycznego w Brukseli. Aby reprezentować interesy regionów potrzebni są sojusznicy także we współpracy z własnymi rządami.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje stanowisko w sprawie przyszłości polityki spójności UE z 28 listopada 2024 r., poparte przez Polskę, Niemcy i inne kraje, zgodnie z którym polityka spójności powinna w przyszłości zapewnić jeszcze więcej zachęt do reform strukturalnych w celu wzmocnienia konkurencyjności i odporności UE, a także sprawiedliwej transformacji. Regiony powinny zachować centralną rolę w finansowaniu programów i wyborze projektów w terenie. Jednocześnie polityka spójności powinna pozostać polityką rozwoju regionalnego opartą na zasadach podejścia ukierunkowanego terytorialnie, wspólnego zarządzania i partnerstwa.

- Współpraca przygraniczna -

Komisja przyjęła sprawozdanie z działalności Grupy Roboczej Transport, której czternaste posiedzenie odbyło się 28 lutego 2024 r. w Poczdamie. Na swoim posiedzeniu Komitet ds. Współpracy Przygranicznej wyraził swoje ubolewanie, że Federalne Ministerstwo Transportu nie zgłosiło jeszcze niemieckiego odcinka Kolei Wschodniej (Ostbahn)/linii 203 do sieci TEN-T, pomimo licznych wysiłków krajów związkowych Berlin, Brandenburgia, Federalnego Ministerstwa Budownictwa i polskiego Ministerstwa Infrastruktury i wyraża zaniepokojenie, że te okoliczności zagrażają finansowaniu elektryfikacji polskiego odcinka. Komitet ds. przygranicznych i jego Współprzewodniczący przyjęli wniosek Grupy Roboczej Transport i zobowiązali się do niezwłocznego rozpoczęcia dialogu między krajowymi ministerstwami transportu, z udziałem zainteresowanych krajów związkowych i województw.

Komisja zwraca się do Grupy Roboczej Transport o promowanie współpracy transgranicznej w zakresie zintegrowanej oferty transportu kolejowego i autobusowego oraz o przedstawienie propozycji rozwiązania problemów prawnych, organizacyjnych i finansowych przy udziale regionów i zainteresowanych podmiotów.

Komisja pozytywnie odnotowuje fakt, że uzgodnienia w sprawie porozumienia regionalnego dotyczącego wdrożenia w życie Umowy Ramowej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o współpracy transgranicznej w ratownictwie medycznym pomiędzy przedstawicielami powiatu Märkisch-Oderland i województwa zachodniopomorskiego są w znacznym stopniu zaawansowane.

Komisja oczekuje, że porozumienie z powiatem Uckermark zostanie sfinalizowane w najbliższej przyszłości.

W tym roku doszło do trzech spotkań w ramach kanału komunikacyjnego w polsko-niemieckim regionie przygranicznym, dwa razy w krótkim czasie w ramach tak zwanego „spotkania ad hoc” w sprawie poważnej sytuacji powodziowej w Polsce i na pograniczu polsko-niemieckim we wrześniu 2024 r. Komisja z zadowoleniem przyjmuje udane wykorzystanie kanału, który zapewnił niemieckim i polskim przedstawicielom regionów przygranicznych nieskomplikowane i oparte na zaufaniu warunki wymiany wrażliwych i pilnych informacji. Komisja opowiada się za utrzymaniem kanału komunikacyjnego w przyszłości, aby można go było sprawnie wykorzystać w przypadku wyzwań transgranicznych. Komisja z zadowoleniem przyjmuje liczne i szeroko zakrojone projekty transgraniczne na rzecz poprawy jakości życia i doskonałego współdziałania społeczności na pograniczu polsko-niemieckim. Należą do nich

wspólny projekt ciepłowniczy miast Zgorzelec i Görlitz, a także już istniejące punkty kontaktowe i doradcze oraz znajdujące się w procesie tworzenia punkty informacyjne wzdłuż granicy polsko-niemieckiej.

– Wzajemna pomoc podczas katastrof i klęsk żywiołowych lub innych poważnych wypadków –

Komisja przyjęła informację o dokonanej ewaluacji Instrukcji metodycznej udzielania pomocy przez jednostki straży pożarnej w polsko-niemieckim obszarze przygranicznym oraz o pracach nad jej udoskonalaniem.

Komisja z zadowoleniem odnotowała ustalenie stanu prawnego w odniesieniu do korzystania z uprzywilejowania w ruchu drogowym po obu stronach granicy.

Komisja z zadowoleniem przyjęła inicjatywę poszerzenia spektrum działań Grupy Roboczej o dalsze tematy z zakresu ochrony przeciwpożarowej i ochrony przed katastrofami.

- Zagadnienia gospodarki przestrzennej -

„Wizja obszaru powiazań”: Komisja z zadowoleniem odnotowała ożywioną i różnorodną współpracę w zakresie planowania przestrzennego i rozwoju realizowaną przez Komitet Gospodarki Przestrzennej oraz wyraziła zadowolenie z rozpoczęcia działań związanych z przeglądem i aktualizacją Wspólnej Koncepcji Przyszłości 2030 dla polsko-niemieckiego obszaru powiazań z horyzontem czasowym 2045.

Komisja przyjmuje do wiadomości, że działanie to będzie koordynowane przez grupę Roboczą Komitetu Gospodarki Przestrzennej pod kierownictwem Regionalnego Biura Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego, które przejmie kierowanie grupą od stycznia 2025 r.

Komisja zachęca pozostałe Komitety działające w ramach Komisji Międzyrządowej do czynnego włączenia się w prace nad aktualizacją dokumentu.

Komisja wyraziła uznanie dla szczególnych wysiłków włożonych przez regiony współpracujące w ramach Komitetu przy opracowaniu wniosku dotacyjnego w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego (TSI) zarządzanego przez Komisję Europejską (DG REFORM Dyрекcję Generalną ds. Wspierania Reform Strukturalnych). Celem jest uzyskanie pomocy eksperckiej dotyczącej wzmocnienia regionalnej odporności na zmiany klimatyczne polsko-niemieckiego obszaru powiazań.

Komisja z zainteresowaniem wysłuchała informacji na temat nowego modelowego działania zainicjowanego przez niemieckie Federalne Ministerstwo Mieszkalnictwa, Rozwoju Miast i Budownictwa (BMWSB) na obszarze powiazań polsko-niemieckich Transgraniczna synergia gospodarki przestrzennej i wodnej w dorzeczu Odry. Inicjatywa ta rozpoczęła się na początku 2024 roku i zakończy się pod koniec 2027 roku. Jest ona skierowana do niemieckich podmiotów realizujących modelowe projekty w dziedzinie planowania przestrzennego i gospodarki wodnej we współpracy z polskimi partnerami.

Komisja zachęca wszystkie zainteresowane strony do śledzenia kolejnych etapów tego modelowego działania i wykorzystania wyników osiągniętych przez trzy wybrane do wsparcia projekty modelowe, które są na bieżąco publikowane na Portalu Gospodarki Przestrzennej prowadzonym przez Komitet.

Komisja odnotowuje współpracę w ramach grupy roboczej ds. planowania przestrzennego obszarów morskich. Wymiana wiedzy i doświadczeń w ramach tej grupy dotyczy w szczególności wytwarzania

energii wiatrowej na morzu, współistnienia różnych sposobów użytkowania morza oraz zatopionych materiałów niebezpiecznych.

- Współpraca w dziedzinie edukacji –

Kształcenie ogólne – w tym aspekty wychowania wczesnoszkolnego

Komisja odnotowała, że celem kształcenia ogólnego powinien być wszechstronny rozwój ucznia, który ma umożliwić albo dalsze kształcenie w szkołach wyższych albo zdobycie i rozwój zróżnicowanych kwalifikacji zawodowych. W odniesieniu do dalszego rozwoju prac Komitetu, Komisja z zadowoleniem przyjmuje wysiłki zmierzające do pogłębienia i dalszego rozwoju prac grup roboczych Komitetu do spraw Edukacji.

Komisja pozytywnie odnotowała realizację polsko-niemieckich projektów partnerskich. Ponadto zaleca kontynuowanie dialogu na odpowiednich szczeblach i forach oraz podejmowanie działań na rzecz rozwoju nauki języka polskiego i języka niemieckiego zgodnie z polsko-niemieckim Traktatem o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy.

W zakresie kształcenia ogólnego wskazuje się również, że tematy orientacji zawodowej i rozwoju kompetencji w szkołach mogą być przedmiotem nowych projektów dwustronnych.

Komisja z zadowoleniem odnotowuje, że ostatni tom polsko-niemieckiego podręcznika do historii został dopuszczony do użytku szkolnego w Polsce.

Komisja podkreśla fundamentalne znaczenie pracy Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży dla porozumienia między narodami w szczególności wśród młodzieży

Kształcenie zawodowe

Komisja odnotowała, że partnerzy ze strony niemieckiej w grupie roboczej ds. kształcenia zawodowego zaproponowali możliwość wspólnego opracowania polsko-niemieckiej kwalifikacji dodatkowej realizowanej w ramach kształcenia zawodowego w danym zawodzie. Wzmocniłoby to kompetencje zawodowe osób uczących się w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego w Polsce i Niemczech dzięki wsparciu drugiego kraju, a także ich kompetencje językowe i umiejętności międzykulturowe.

Komisja jest otwarta na poddanie analizie opracowania tej polsko-niemieckiej kwalifikacji wykraczającej poza zakres treści nauczania kształcenia zawodowego w wybranych zawodach, określonych przepisami prawa obowiązującego w Polsce i w Niemczech w celu zaspokojenia potrzeb globalnego rynku pracy.

Szkolnictwo wyższe

Komisja podkreśliła kluczową rolę szkolnictwa wyższego w zapewnieniu wykwalifikowanej kadry pracowniczej w Europie. Zwróciła uwagę na innowacyjny i wzorcowy charakter wspólnych programów studiów, takich jak polonistyczno-germanistyczne wspólne studia nauczycielskie Uniwersytetu Szczecińskiego i Uniwersytetu w Greifswaldzie, które przyczyniają się do zapewnienia wykwalifikowanych pracowników i tzw. krążenia talentów. Jednocześnie Komisja zdaje sobie sprawę z określonych wyzwań prawnych i organizacyjnych związanych z międzynarodowymi programami studiów. W związku z tym podkreśla, że sukces takich projektów wymaga nie tylko ścisłej koordynacji wszystkich zaangażowanych stron, ale także długoterminowego wsparcia politycznego i zrównoważonego finansowania.

– dalsze inicjatywy w ramach współpracy polsko-niemieckiej –

Komisja z dużym zainteresowaniem wysłuchała prezentacji na temat nowego Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej w sprawie mechanizmu eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym.

Jak uzgodniono we wspólnym polsko-niemieckim planie działania, jesteśmy zaangażowani w modernizację Komisji i intensyfikację jej wymiany z mieszkańcami w regionach przygranicznych. W tym celu obie strony będą w ścisłym kontakcie, aby opracować konkretne propozycje dotyczące procesu modernizacji. XXXV posiedzenie Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej odbędzie się w 2025 roku na terenie Kraju Związkowego Meklemburgia-Pomorze Przednie w Republice Federalnej Niemiec. Informacje o terminie i miejscu obrad zostaną podane przez sekretariaty.

Szczecin, dnia 5 grudnia 2024 roku

Paweł Dąbrowski

Dyrektor Departamentu Spraw
Międzynarodowych i Migracji w Ministerstwie
Spraw Wewnętrznych i Administracji
Rzeczypospolitej Polskiej

Przewodniczący polskiej części Polsko-
Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds.
Współpracy Regionalnej i Przygranicznej

Catalina Cullas

Ambasador, Pełnomocnik ds. Relacji
z Państwami Członkowskimi UE oraz Współpracy
Przygranicznej i Regionalnej w Federalnym
Ministerstwie Spraw Zagranicznych

Przewodnicząca niemieckiej części Niemiecko-
Polskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy
Regionalnej i Przygranicznej

